

KNEPPELFREED

DOCENTENHANDLEIDING

Canon van Leeuwarden: Kneppelfreed

Docentenhandleiding

Beschrijving opdracht

Deze opdracht sluit aan bij het venster [Kneppelfreed](#) van de [Canon van Leeuwarden](#).

De opzet van de opdrachten bij de Canon van Leeuwarden zijn per venster gelijk.

- De leerling gaat enkele historische bronnen bestuderen en hier vragen over beantwoorden.
- Bovenaan het werkblad staat een link naar de Canon van Leeuwarden. Hier kan de leerling (vooraf) de informatietekst lezen en de bronnen (afbeeldingen, filmpjes) raadplegen.
- Onderaan de opdracht staat een extra verwerkingsopdracht, waarin een koppeling wordt gemaakt met het heden en het eigen leven.

Tijdvak

Tijd van televisie en computer (1950-heden)

Kerdoelen primair onderwijs

51. De leerling leert gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.

52. De leerling leert over kenmerkende aspecten van de tijdvakken. [...] De vensters van de Canon [...] dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

53. De leerling leert over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

(Oriëntatie op jezelf en de wereld, SLO)

Kerdoelen voortgezet onderwijs (onderbouw)

37. De leerling leert een kader van tien tijdvakken te gebruiken om gebeurtenissen, ontwikkelingen en personen in hun tijd te plaatsen. [...] De vensters van de Canon [...] dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

40. De leerling leert historische bronnen te gebruiken om zich een beeld van een tijdvak te vormen of antwoorden te vinden op vragen, en hij leert daarbij ook de eigen cultuurhistorische omgeving te betrekken.

(Mens en maatschappij, SLO)

Kenmerkende aspecten

- De ontwikkeling van pluriforme en multiculturele samenlevingen.

Doelgroep

Niveau: bovenbouw primair onderwijs / onderbouw voortgezet onderwijs

Tijdsduur

30-60 minuten

Leeruitkomsten

- De leerling kan onderzoek doen in historische bronnen (archiefstukken) om antwoorden te geven op onderzoeksvragen
- De leerling kan het verband verklaren tussen de historische bronnen in de opdracht, het venster uit de Canon van Leeuwarden en de koppeling maken met het heden

Leerlingmateriaal

Het opdrachtenblad bij het venster [Kneppelfreed](#) in de Canon van Leeuwarden (onder het kopje Lesmateriaal)

Vorbereiding en benodigheden

- Het opdrachtenblad van de Canon van Leeuwarden (uitgeprint of online)
- De mogelijkheid tot het online raadplegen van de Canon van Leeuwarden: voor het lezen van de informatietekst, het bekijken van bronnen en het opzoeken van informatie

Beginsituatie van de leerling

- De leerling is bekend met de kenmerkende aspecten van het tijdvak en verdiepen zich in een historisch voorbeeld uit de geschiedenis van Leeuwarden

Uitvoering

- De leerling leest (individueel of klassikaal) de tekst van de Canon van Leeuwarden
- De leerling gaat (individueel of in groepjes) de opdrachten over het venster maken. Hiervoor kan in de Canon van Leeuwarden informatie worden teruggevonden. De leerling kan de historische bronnen in de Canon van Leeuwarden in detail bekijken, evenals eventuele filmpjes.
- Optioneel kan de leerling de extra opdracht onderaan maken. Hierin wordt een koppeling gemaakt tussen het venster en het heden en de eigen leefwereld. De leerling dient de opdracht op een ander papier of online uit te voeren.

Deze opdracht is ontwikkeld door het Historisch Centrum Leeuwarden
voor de Canon van Leeuwarden (2023)

HISTORISCH CENTRUM | LEEUWARDEN

Antwoorden bij de opdracht over Kneppelfreed

Lees het (ingekorte) artikel uit 1951 hieronder. Wie geeft Fedde Schurer gelijk: meneer van de Burg of de rechter Wolthers? Leg uit.

Meneer Van de Burg. De schrijver van het artikel Fedde Schurer vindt het belachelijk dat de rechter een tolk wenste. Ook heeft hij geen goed woord over voor het feit dat de heer Van de Burg, een dierenarts, lang moest wachten.

Door het schrijven van dit artikel moest Fedde Schurer zélf voor de rechter komen vanwege belediging. Welke woorden uit zijn tekst zouden hiertoe aanleiding hebben gegeven?

Fedde Schurer schrijft over rechter Wolthers onder andere dat hij het een 'kinderachtig, beledigend en treiterend optreden' vond en dat de heer Wolthers, 'die officieel geen kind meer is, moet zich van deze dingen wel bewust zijn'.

Lees het gedicht hieronder. Wie heeft dit gedicht geschreven?

Fedde Schurer

Waarom is juist zijn gedicht op de gedenksteen geplaatst?

Fedde Schurer is de schrijver die in de krant de kwestie rondom de Friese taal in de rechtbank ter sprake bracht. Bovendien moest Fedde Schurer zelf voor de rechter verschijnen hierover. Mede door zijn optreden en de gebeurtenissen van Kneppelfreed is de Friese taal beter beschermd.

Leg in eigen woorden uit waar het gedicht volgens jou over gaat en wat dit met Kneppelfreed te maken heeft.

Eigen antwoord.